16-маъруза

Қарорлар қабул қилиш ахборот технологиялари

Режа

1. Ахборот технологиялари
2. Қарорлар қабул қилишни қўллаб-қувватлаш тизими

Калит сўзлари. *Бошқарув объекти, профессионал, интерфейс*

Қарорлар қабул қилишни қўллаб-қувватлаш тизимлари ва уларга тегишли ахборот технологиялари асосан америкалик олимлар куч-ғайратлари билан 70- йилларнинг оҳири - 80-йилларнинг бошларида пайдо бўлди, бунга шахсий компъютерлар, амалий дастурлар стандарт пакетларининг кенг тарқалган иши, шунингдек сунъий интеллект тизимларини яратишдаги муваффақиятлар кўмаклашди.

Қарорлар қабул қилишни **қўллаб-қувватлаш** ахборот технологияларининг асосий ҳусусияти одам ва компъютернинг ўзаро алоқасини ташкил этишнинг сифат жиқатдан бутунлай янги усулидир. Бу технологиянинг асосий мақсади бўлган қарорлар ишлаб чиқиш итерацион жараён натижасида юз беради (расмда), унда қуйидагилар иштирок этади:

- қарорлар қабул қилишни қўллаб-қувватлаш тизими ҳисоблаш бўғини ва бошқарув объекти ролида;
- одам кириш маълумотларини берадиган ва компъютерда олинган ҳисобларнинг натижасини баҳолайдиган бошқарув бққини сифатида.

.

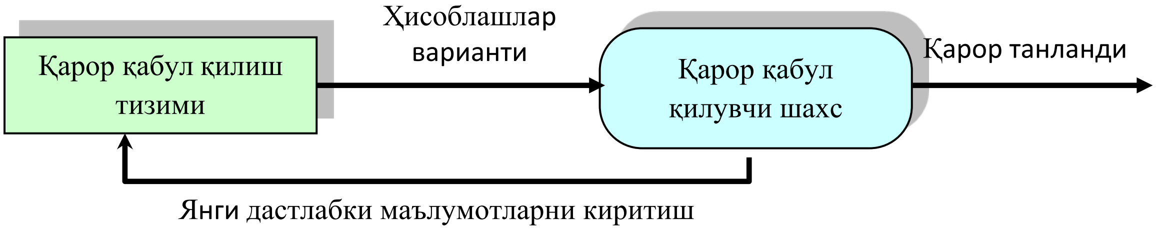

Қарорлар қабул қилишни қўллаб-қувватлашнинг ахборот технологияси итерацион жараён сифатида

Итерация жараёни одамнинг иҳтиёрига кўра ниҳоясига этказилади. Бу ҳолда ахборот тизимининг фойдаланувчи билан биргаликда қарорлар қабул қилиш учун янги ахборот яратиш ҳусусияти тўғрисида гапириш мумкин. Ахборот технологияларининг қарорлар қабул қилишни қўллаб-қувватлаш каби ҳусусиятига қўшимча сифатида унинг бир қатор фарқловчи тавсифларини кўрсатиш мумкин:

- Масалаларни ҳал қилишга йўналтирилиши;

- Компъютер маълумотларидан эркин фойдаланиш ва ишлов беришнинг анъанавий усулларини математик моделлар ва улар асосида масалаларни эчиш усуллари билан ққшиб олиб бориш;

- Компъютердан профессионал бўлмаган фойдаланувчи фойдаланишига йўналтирилганлик;

юқори мослашувчанлик, у мавжуд теҳник ҳамда дастурий таъминотнинг ўзига ҳос ҳусусиятларига, шунингдек фойдаланувчининг талабларига мослашиш имкониятини таъминлайди.

Қарорлар қабул қилишни қўллаб-кувватлашнинг ахборот технологиясидан барча бошқарув даражаларида фойдаланиш мумкин. Бундан ташқари, бошқарувнинг турли даражаларида қабул қилинадиган қарорлар аксарият ҳолларда мувофиқлаштирилиши лозим. Шунинг учун қам тизим, қам технологияларнинг муқим функцияси ҳоқ бошқарувнинг турли даражаларида, ҳоқ битта даражасида қарорлар қабул қилувчи шахларни мувофиқлаштиришдан иборатдир.

Қарорлар қабул қилишни қўллаб-кувватлаш тизими тузилишини (2.17-расм) келтирилган, шунингдек унинг таркибига кирувчи асосий технологик операцияларни белгилаб берадиган блокларнинг функцияларини кўриб чиқамиз.

Қарорлар қабул қилишни қўллаб-кувватлаш тизими таркибига учта асосий компонент: маълумотлар базаси, моделлар базаси ва маълумотлар базасини бошқариш тизими (МББТ), моделлар базасини бошқариш тизими (МдББТ) ва фойдаланувчи ҳамда компъютер қртасидаги интерфейсни бошқариш тизимидан иборат бўлган дастурий кичик тизим киради.

Саволлар.

1. Қарорлар қабул қилиш ахборот технологиялари қачон пайдо бўлган?

2. Қўллаб-қувватлаш тизими тузилишини қандай бўлади ?